

Received: 28 July 2022

Revised: 31 March 2023

Accepted: 13 April 2023

THE DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL TO ENHANCE COMPETENCY FOCUSING ON THAI LANGUAGE COMMUNICATIONS OF GENERAL EDUCATIONAL COURSES FOR UNDERGRADUATE STUDENTS

Poraphat MASARD¹, Apirak ANAMAN¹, Purimpratch KHANINPHASUT¹ and Supawan LEKVILAI¹

1 Sukhothai Thammathirat Open University, Thailand; poraphat.mas@kbu.ac.th (P. M.);
apirak.ana@stou.ac.th (A. A.); purimpratch.kni@stou.ac.th (P. K.); supawan2@gmail.com (S. L.)

Handling Editor:

Associate Professor Dr.Piyakorn WHANGMAHAPORN Sripatum University, Thailand

(This article belongs to the Theme 1: Humanities & Social Sciences for Sustainable Development)

Reviewers:

1) Associate Professor Dr.Kowit PIMPUANG	Kasetsart University, Thailand
2) Assistant Professor Dr.Jananya NGAMNET	Phranakhon Rajabhat University, Thailand
3) Assistant Professor Dr.Jirawat TANSAKUL	Prince of Songkla University, Thailand

Abstract

The purposes of this research were to study the composition of Thai communication competencies and competencies general education and to develop and study the effectiveness of instructional model for undergraduate students. The research result is showed as follows: 1) The composition of learning and teaching should consist of the principle, objectives, contents, the processes of learning, measurement, and evaluation. 2) The improved instructional model should consist of the steps of teaching and learning management via "IKSAR Model" 3) The effectiveness of the instructional model was divided into three competencies: theoretical competence, practical competence, and attributes competency. The effectiveness of the instructional model was found that the achievement of measurement and evaluation both before and after studying was affected as standard of E_1/E_2 at 86.10/87.33 that the values were greater than specified criteria at 85/85, and the comparison of test results were found that the posttest exam was greater than the pretest exam.

Keywords: Instructional Model, Thai Communication Competency, General Education

Citation Information: Masard, P., Anaman, A., Khaninphasut, P., & Lekvilai, S. (2023). The Development of an Instructional Model to Enhance Competency Focusing on Thai Language Communications of General Educational Courses for Undergraduate Students. *Journal of Interdisciplinary Research: Graduate Studies*, 12(1), 218-229. <https://doi.org/10.14456/jirgs.2023.19>

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ ด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

ปรภัสร์ มาสะอาด¹, อภิรักษ์ อนุมาน¹, ปุริมปรัชญ์ คณินพศุตย์¹ และ ศุภวรรณ เล็กวิไล¹

1 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช; poraphat.mas@kbu.ac.th (ปรภัสร์); apirak.ana@stou.ac.th (อภิรักษ์);
purimpratch.kni@stou.ac.th (ปุริมปรัชญ์); supawan2@gmail.com (ศุภวรรณ)

บรรณาธิการผู้รับผิดชอบบทความ:

รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยากร หวังมหาพร

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

(บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของหัวเรื่องที่ 1: มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน)

ผู้ทรงคุณวุฒิผู้พิจารณาบทความ:

1) รองศาสตราจารย์ ดร.โกวิทย์ พิมพวง

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จัญญุตา งามเนตร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระวัฒน์ ต้นสกุล

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบและสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป นำมาพัฒนา และศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนรู้ 2) รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 5 ขั้นตอน คือ สร้างแรงบันดาลใจ ห้องครัวรวมของความรู้ นำสู่ประสบการณ์เฉพาะ เจาะประเด็นให้ครบถ้วน และทวนผลการเรียนรู้ 3) ประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนแบ่งเป็นสมรรถนะ 3 ภาค คือ สมรรถนะภาคทฤษฎี สมรรถนะภาคปฏิบัติ และสมรรถนะภาคคุณลักษณะ สรุปผลสัมฤทธิ์จากการวัดและประเมินผลสมรรถนะระหว่างเรียนและการทดสอบก่อน/หลังเรียนได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1/E_2 ที่ 86.10/87.33 ซึ่งกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 85/85 จากการเปรียบเทียบผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอน, สมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย, หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ข้อมูลการอ้างอิง: ปรภัสร์ มาสะอาด, อภิรักษ์ อนุมาน, ปุริมปรัชญ์ คณินพศุตย์ และ ศุภวรรณ เล็กวิไล. (2566). การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 12(1), 218-229. <https://doi.org/10.14456/jirgs.2023.19>

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในสถาบันอุดมศึกษียึดตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2558 ซึ่งการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งการจัดการศึกษาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบันอุดมศึกษานี้จะมีความแตกต่างกันตามบริบทของแต่ละสถาบัน บางสถาบันจัดแบบจำแนกรายวิชา โดยกระจายความรับผิดชอบการเรียนการสอนไปที่คณะวิชา บางสถาบันก็จัดเป็นแบบบูรณาการโดยอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านวิชาศึกษาทั่วไปของสถาบัน หรือบางสถาบันก็จัดแบบคละกันทั้งสองลักษณะโดยมีหน่วยงานด้านวิชาศึกษาทั่วไปเป็นหน่วยประสานงาน การบริหารจัดการการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปนี้ย่อมมีผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการเรียนการสอนเป็นธรรมดา ซึ่งปัญหาการจัดการเรียนการสอนในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปนี้ได้รับการศึกษาและรวบรวมไว้โดย ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562) กล่าวโดยสรุปจากผลงานการวิจัย พ.ศ. 2526 และ พ.ศ.2549 ซึ่งมีประเด็นที่เป็นปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนมากไม่เป็นไปหรือไม่ครบถ้วนตามวัตถุประสงค์และหลักการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปที่แท้จริง ซึ่งการจัดการหลักการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปนั้นจะเน้นทักษะเชิงการบูรณาการมากกว่าทักษะเฉพาะด้านของวิชาชีพ จากข้อสรุปสภาพปัญหาในภาพจริงในปัจจุบันยังส่งผลกระทบต่อส่วนย่อยต่างๆ ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ กล่าวคือ ผู้เรียน ผู้สอน สารรายวิชา วิธีการสอน รวมถึงการวัดและประเมินผล

หลักการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปจะเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรม 3 ด้าน คือ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย พฤติกรรมด้านทักษะพิสัย และพฤติกรรมด้านจิตพิสัย ตามทฤษฎีการเรียนรู้ Bloom's Taxonomy (Anderson & Krathwohl, 2001) การเรียนรู้ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไปจึงเน้นการบูรณาการให้เกิดพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถทางการเรียนรู้ทั้งสามด้านดังกล่าวไปอย่างพร้อมๆ กัน ตั้งแต่ความรู้ความเข้าใจ การลงมือปฏิบัติ และการปรับปรุงทัศนคติ โดยจะต้องเน้นให้เกิดความสัมพันธ์ทางทักษะระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบตามบริบทของรายวิชานั้นๆ ปัจจุบันมีคำเรียกความสามารถหรือทักษะเช่นนี้ว่า Soft Skills ให้สอดคล้องกับ Hard Skills อย่างสมดุล ทั้งทักษะการคิดอย่างเป็นระบบ การคิดวิเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ การสร้างมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ทักษะการติดต่อสื่อสาร และทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2559) การพัฒนาให้ผู้เรียนเกิด Soft Skills จำเป็นจะต้องสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารด้วยภาษาอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้เพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเรียนรู้ทุกศาสตร์และทุกสาขาวิชา พร้อมทั้งจะสร้างความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทุกด้านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปัญหาการใช้ภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาส่วนมากเป็นปัญหาทางทัศนคติของผู้เรียนกับบริบททางการสื่อสารภาษายุคปัจจุบันที่เรียกว่ายุคการสื่อสารไร้พรมแดน จากผลการสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ภาษาไทยบนสังคมออนไลน์ของคนรุ่นใหม่โดย สวนดุสิตโพล (2561) พบว่า ประชาชนที่มีอายุระหว่าง 15-35 ปี ที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล จำนวน 1,218 คน ร้อยละ 84.9 เห็นว่า การใช้ภาษาไทยในปัจจุบันเข้าขั้นวิกฤต และควรช่วยรณรงค์อย่างจริงจัง ผลการสำรวจแสดงให้เห็นว่าการสื่อสารภาษาไทยในปัจจุบันมีความสับสนและซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ความสามารถในการใช้ภาษาของคนไทยยังขาดการจัดการที่เจาะลึกไปถึงระดับหรือขีดความสามารถที่เรียกว่าสมรรถนะ (Competency) จึงจำเป็นต้องใช้กระบวนการรับและส่งสารอย่างระมัดระวัง ด้วยความจำเป็นนี้ การจัดการศึกษาการสื่อสารภาษาไทยจำเป็นต้องมีรูปแบบการเรียนการสอนในการเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทยให้นักศึกษาที่เป็นคนรุ่นใหม่ได้สร้างภูมิคุ้มกันทางการสื่อสารอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะส่งผลไปถึงการดำรงชีวิตและการศึกษาต่อไปได้อย่างมีคุณภาพ

คำว่า สมรรถนะ เป็นคำที่ถูกนำมาใช้ในภาคธุรกิจมาก่อน โดยใช้ทับศัพท์ว่า Competency ต่อมามีการกำหนดศัพท์ใช้ในภาษาไทยว่า สมรรถนะ ส่วนในระบบการศึกษาของไทยได้มีการกล่าวถึงสมรรถนะที่ชัดเจนในชื่อของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เน้นใช้หลักการพัฒนาสมรรถนะในบุคคลเป็นสำคัญ แต่ในการนำหลักสูตรไปใช้กลับยังไม่ปรากฏผลที่เป็นสมรรถนะอย่างที่คาดหวังไว้ ส่วนหลักสูตรในระดับอุดมศึกษาก็ไม่ได้ระบุชัดเจนถึงระดับของสมรรถนะ แต่กล่าวถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์และผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ถูกกำหนดไว้ 5 ด้าน คือ

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งผลลัพธ์การเรียนรู้นี้เป็นผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ต้องนำไปใช้ประเมินผลทุกรายวิชา ทุกสาขา และทุกคณะ โดยไม่ได้รับขั้วชัดเจนว่าด้านใดเป็นสมรรถนะแบบ Soft Skills หรือเป็น Hard Skills ทั้งนี้ในแต่ละรายวิชาจะนำไปผลลัพธ์การเรียนรู้ไปวิเคราะห์แล้วกำหนดตัวชี้วัดถึงสมรรถนะอีกที ถ้าเป็นคณะวิชาที่จะเน้นตัวชี้วัดสมรรถนะที่เป็น Hard Skills ส่วนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปก็จะเป็น Soft Skills การจำแนกความแตกต่างระหว่าง Soft Skills และ Hard Skills นั้น พระพรหมคุณาภรณ์ (ประยุทธ์ ปยุตโต) ได้กล่าวถึงวิชาศึกษาทั่วไปไว้ว่า วิชาศึกษาทั่วไปจะทำหน้าที่ให้คนเป็นบัณฑิต มีบทบาทโดยตรงในการพัฒนาคน เพื่อให้บุคคลแต่ละคนเป็นคนที่มีสมรรถนะ มีชีวิตที่ดีงาม ประณีต ประเสริฐ สมกับความเป็นมนุษย์ ส่วนวิชาเฉพาะหรือวิชาชีพ มีหน้าที่ในการสร้างเครื่องมือและความสามารถที่จะใช้เครื่องมือให้แก่คนที่จะเป็นบัณฑิต โดยจะเน้นเรื่องของทักษะเฉพาะของวิชาการและวิชาชีพนั้นๆ เป็นสำคัญ (ประยุทธ์ ปยุตโต, 2552)

สมรรถนะหรือขีดความสามารถที่เป็น Soft Skills จะเป็นขีดความสามารถในส่วนของทักษะที่จะช่วยให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในการวัดและประเมินผลสมรรถนะที่เป็นทักษะด้านนี้อาจจะยากอยู่บ้าง เพราะลักษณะของสมรรถนะส่วนนี้จะเป็นนามธรรมสูง ดังที่ McClelland (1973) ได้นิยามความหมายของสมรรถนะไว้ว่า เป็นคุณลักษณะและพฤติกรรมที่บ่งชี้ความสามารถของบุคคล ประกอบไปด้วย ความรู้ ทักษะ อุปนิสัย เจตคติ แรงจูงใจ บุคลิกภาพ และค่านิยม นอกจากนั้น ปิยสุตา ชติยะวรา (2545) ยังได้สรุประดับของสมรรถนะไว้ว่า เป็นคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลจะต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานได้

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนเกี่ยวกับสมรรถนะในด้านการเรียนรู้ตามหลักการของหมวดวิชาศึกษาทั่วไปอย่างรอบด้าน อันจะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เป็นระบบตามปรัชญา หลักการ แนวคิด และความเชื่อต่างๆ โดยมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนรูปแบบต่างๆ เข้าไปช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ (ทศนา แคมมณี, 2554) โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี และ 3) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามลำดับ

การทบทวนวรรณกรรม

นวัตกรรมทางการเรียนการสอนเกิดจากแนวความคิด และวิธีการหรือการปฏิบัติ และกรรมวิธีใหม่ๆ ทางการศึกษาที่กำลังทดลองใช้หรือผ่านการทดลองใช้แล้ว แต่ยังไม่เป็นที่แพร่หลายในสังคมนั้น สร้างขึ้นอย่างมีเป้าหมายชัดเจน และเพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติเดิมให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น (สาลี รักสุทธี, 2546) ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนนี้จะมี ความเกี่ยวข้องกับบริบทหลายๆ ปัจจัยในการพัฒนาให้เกิดขึ้น ทั้งนี้ด้วยสภาพลักษณะของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมองค์ประกอบสำคัญซึ่งได้รับการจัดไว้อย่างเป็นระเบียบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิดหรือความเชื่อต่างๆ โดยประกอบด้วย กระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญในการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือรูปแบบจะต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้นๆ (ทศนา แคมมณี, 2554) กระบวนการและขั้นตอนการสอนที่มีประสิทธิภาพย่อมจะต้องออกแบบให้สอดคล้องกับวัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

การเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่ต้องจัดแบบผู้ใหญ่ (Adult Learning) ซึ่งเป็นวัยที่มีทั้งองค์ความรู้และประสบการณ์มามากพอสมควรแล้ว เพราะผู้เรียนในวัยนี้เป็นวัยที่กำลังจะบรรลุนิติภาวะและบรรลุนิติภาวะตามกฎหมายแล้ว เป็นวัยแห่งสติปัญญาเจริญเต็มที่ เป็นวัยแห่งการมีความตั้งใจใฝ่หาความรู้จากปัจจัยหลายอย่างเป็นวัยแห่งการสำรวจเพื่อสร้างหลักฐานของชีวิต และเป็นวัยในช่วงเวลาการสืบเชื้อสายวงศ์ตระกูล การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่จึงควรต้องคำนึงถึงคุณลักษณะดังกล่าว ตามความเชื่อพื้นฐานของทฤษฎีศาสตร์และศิลป์การสอนผู้ใหญ่ (Andragogy) สามารถนำไปสู่ขั้นตอนการปฏิบัติได้โดยพิจารณาจากมโนทัศน์ ประสบการณ์ ความพร้อมที่จะเรียนรู้ และแนวทางในการเรียนรู้ของผู้เรียนในวัยผู้ใหญ่ ด้วยการเรียนรู้ของผู้ใหญ่นั้นเป็นการเรียนรู้แบบต่อยอดจากสิ่งที่มีอยู่เดิมในตัวของผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนจึงต้องพยายามดึงสมรรถนะหรือขีดความสามารถของผู้เรียนออกมาใช้อย่างมีกระบวนการ การค้นหาความสามารถทั้งในส่วนที่เห็นเป็นประจักษ์และที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในตัวของผู้เรียนเป็นภาระที่สำคัญที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นสำคัญ (ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ, 2544)

ลักษณะของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเองตามแนวคิดของนักการศึกษา พบว่า ทุกรูปแบบผู้สอนจะต้องนำลักษณะเฉพาะของผู้ใหญ่ที่มีศักยภาพในตนเองค่อนข้างสูงมาเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ได้ โดยพิจารณาจากแนวคิดย่อยของทฤษฎีการเรียนรู้ทางปัญญาสังคม (Social Cognitive Theory) คือ การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) การกำกับตนเอง (Self-Regulation) และการรับรู้ความสามารถของตน (Self-Efficacy) โดยนำมาผนวกร่วมกับแนวคิดของรูปแบบการเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed) และแนวคิดการจัดรูปแบบการเรียนการสอนให้สนองคุณลักษณะดังกล่าว เช่น รูปแบบบทเรียนสำเร็จรูป รูปแบบโครงการ รูปแบบสัญญาการเรียน จากลักษณะของรูปแบบดังเสนอแล้วนั้น ยังมีข้อที่ควรคำนึงก่อนจะตัดสินใจเลือกรูปแบบการเรียนรู้มาใช้ การปรับอัตมโนทัศน์ของผู้เรียนเป็นสิ่งที่จะต้องกระทำก่อนเป็นเบื้องต้น นั่นคือ ความมั่นใจและความยั่งยืนของการเรียนรู้แบบนำตนเองอย่างแท้จริง (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต, 2550) สำหรับอัตมโนทัศน์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่แท้จริงได้นั้นจะต้องคำนึงถึงรูปแบบการสื่อสารเป็นเบื้องต้น

รูปแบบการสื่อสารตามแบบจำลอง SMCR นี่เป็นการสื่อสารที่ยึดองค์ประกอบของการสื่อสารเป็นหลัก กล่าวคือ ผู้ส่งสาร สาร สื่อ และผู้รับสาร ดังที่ เกติณี จุฑาวิจิตร (2542) กล่าวว่า จุดเด่นของแบบจำลองตามทฤษฎีนี้อยู่ที่การแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการสื่อสารแต่ละองค์ประกอบ ซึ่งมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของการสื่อสารทั้งกระบวนการ นอกจากนั้นกระบวนการสื่อสารนี้ยังสามารถประยุกต์ใช้อธิบายการสื่อสารระดับบุคคลหรือระดับสถาบัน เช่น การสื่อสารมวลชนหรือสำนักงานข่าวสาร หรือโครงสร้างของหน่วยงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งสามารถเปรียบเทียบองค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้และกระบวนการสื่อสาร และการสื่อสารในปัจจุบันเป็นยุคการสื่อสารแบบไร้พรมแดน การสื่อสารเพื่อการเรียนการสอนจำเป็นต้องปรับให้ทันต่อวิธีการสื่อสารด้วย

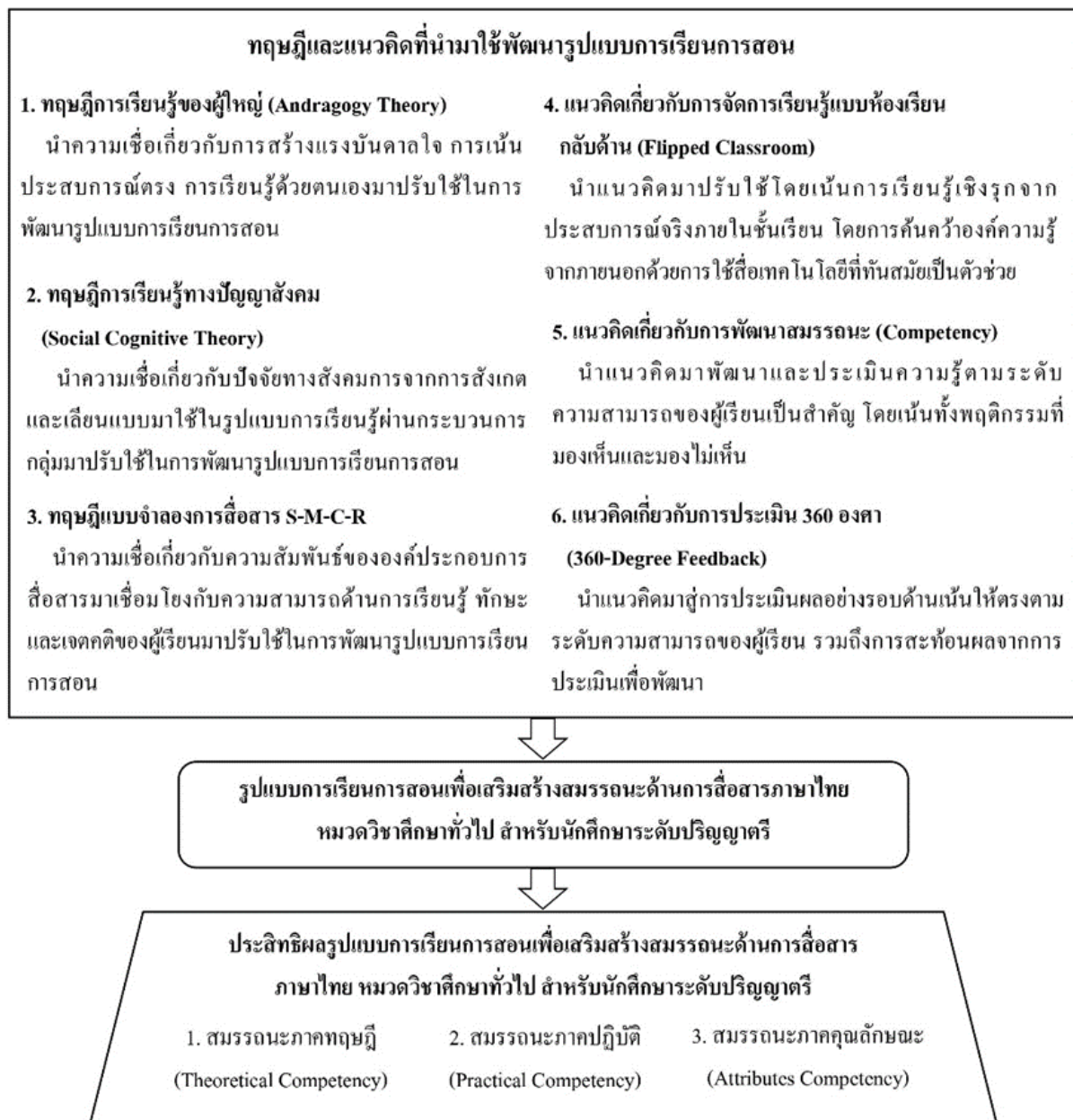
รูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน (Flipped Classroom) เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนการใช้เวลาของการบรรยายเนื้อหาในห้องเรียน ปรับมาเป็นการจัดกิจกรรมเชิงรุก (Active Learning) โดยเน้นการสร้างให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง (Mastery Learning) ผ่านสื่อและเทคโนโลยีที่ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ด้วยตนเองมาก่อน ในภาพรวมของการนำรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านมาใช้ พอจะสรุปเป็นประเด็นได้จากแนวคิดของ Schoolwires (2013 อ้างใน พรพร โยธาวงษ์, 2561) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านนั้นควรต้องยึดหลักการ การนำเข้าสู่ประสบการณ์ (Experiential Engagement) การสำรวจความรู้เพื่อสร้างมโนทัศน์ (Concept Exploration) การสร้างความรู้ที่มีความหมาย (Meaning Making) การสาธิต และการประยุกต์ใช้ (Demonstration & Application) การปรับรูปแบบการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้านนี้ โดยหลักการก็เพื่อการเน้นสมรรถนะ (Competency) หรือขีดความสามารถในการสื่อสารของผู้เรียนนั่นเอง และหัวใจที่สำคัญที่สุดของการสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารก็คือ การวัดและประเมินผลนั่นเอง

การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามปกติเป็นสิ่งที่ต้องกระทำตามปกติอยู่แล้ว แต่การประเมินสมรรถนะหรือความสามารถนี้จะเป็นตัวเสริมให้มองเห็นคุณภาพของการปฏิบัติงานและการเรียนรู้ของบุคลากรมีความชัดเจนในส่วนที่

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

การวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามปกติไม่สามารถวัดได้ ซึ่งการวัดและประเมินผลการปฏิบัติงานตามปกติจะเปรียบเทียบกับยอดภูเขาไฟน้ำแข็ง ส่วนการวัดและประเมินผลตามหลักการสมรรถนะจะเปรียบเทียบเหมือนตัวและฐานของภูเขาไฟน้ำแข็งตามทฤษฎีรูปแบบภูเขาไฟน้ำแข็ง ส่วนวิธีการวัดและประเมินผลสมรรถนะนั้น ณรงค์วิทย์ แสนทอง (2550) ได้แบ่งการประเมินไว้ว่าสามารถกระทำได้ 4 แนวทาง ได้แก่ การใช้ดุลพินิจของผู้ประเมิน การบันทึกพฤติกรรมประกอบการประเมิน การประเมินแบบหลายทิศทาง และการประเมินแบบ 360 องศา ซึ่งการวัดและประเมินผลแบบนี้จะต้องทำให้ครอบคลุมผลลัพธ์ของการเรียนรู้ด้วย ซึ่งผลลัพธ์ของการเรียนรู้ตามงานวิจัยนี้ได้นำทฤษฎี Bloom's Taxonomy มาปรับใช้ โดยกำหนดเป็นสมรรถนะ 3 ภาค คือ สมรรถนะภาคทฤษฎี (Theoretical Competency) สมรรถนะภาคปฏิบัติ (Practical Competency) และสมรรถนะภาคคุณลักษณะ (Attributes Competency)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในงานวิจัย

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

วิธีการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง ประกอบด้วย 1) คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยระดับปริญญาตรี หมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยวิธีเลือกแบบโควตา (Quota Sampling) จากคณาจารย์ในมหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 40 มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ ร้อยละ 40 และมหาวิทยาลัยเอกชน ร้อยละ 20 เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามได้จำนวน 118 คน 2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป โดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน 3) นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา GE.102 การใช้ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มอย่างมีระบบ (Systematic Random Sampling) จำนวน 50 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย 1) ศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย เป็นการศึกษาและวิเคราะห์บริบทเชิงคุณภาพเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จากเอกสารเชิงวิชาการ (Concept paper) เบื้องต้น ด้วยการทบทวนวรรณกรรม 2) สอบถามคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยระดับปริญญาตรี หมวดวิชาศึกษาทั่วไป 3) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป 4) ทดลองหาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน โดยใช้รูปแบบเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ตามแบบแผนการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) ศึกษาทดลองจากกลุ่มตัวอย่างเพียงกลุ่มเดียวด้วยวิธีวัดผลก่อนเรียนและหลังเรียน (One Group Pretest-Posttest Design)

การวิเคราะห์ข้อมูล 1) แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ระดับจุลภาคจากการวิเคราะห์คำหลัก นำมาหาความถี่ และค่าร้อยละ และ 3) การทดลองหาประสิทธิผลรูปแบบการเรียนการสอน โดยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าร้อยละ และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษา

ผลการวิจัยด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปความคิดเห็นคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยระดับปริญญาตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในประเด็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน และสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย โดยใช้การเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการสนทนากลุ่มได้ผลการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน

องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน	แบบสอบถาม		การสนทนากลุ่ม	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าความถี่	ร้อยละ
หลักการ	4.22	0.09	7.62	76.15
วัตถุประสงค์	4.31	0.07	7.67	76.67
สาระการเรียนรู้	4.49	0.62	8.20	82.00
กระบวนการจัดการเรียนรู้	4.10	0.10	8.00	80.00
การวัดและประเมินผล	4.33	0.60	6.83	68.33
สรุป	4.29	0.29	7.66	76.64

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สรุปกรอบแนวคิดการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยระดับปริญญาตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีความคิดเห็นโดยสรุปจากแบบสอบถามทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก “มาก” มีค่าเฉลี่ยที่ 4.29 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.29 โดยประเด็นสาระการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.49) รองลงมา ได้แก่ การวัดและประเมินผล (4.33) วัตถุประสงค์ (4.31) หลักการ (4.22) และน้อยสุด คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ (4.10) สรุปจากการสนทนากลุ่มทุกประเด็นความคิดเห็นมีค่าความถี่ 7.66 และค่าร้อยละ 76.64 ซึ่งประเด็นสาระการเรียนรู้มีค่าความถี่สูงสุดที่ 8.20 คิดเป็นร้อยละ 82.00 รองลงมา คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ (8.00) วัตถุประสงค์ (7.76) หลักการ (7.62) และน้อยสุดเป็นประเด็นการวัดและประเมินผล (6.83)

ตารางที่ 2 สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย

องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย	แบบสอบถาม		การสนทนากลุ่ม	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าความถี่	ร้อยละ
สมรรถนะภาคทฤษฎี (Theoretical Competency)	4.03	0.07	4.00	40.00
สมรรถนะภาคปฏิบัติ (Practical Competency)	4.27	0.16	9.50	95.00
สมรรถนะภาคคุณลักษณะ (Attributes Competency)	3.95	0.05	6.00	60.00
รวม	4.08	0.06	6.50	65.00

จากการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สรุปตามกรอบแนวคิดการวิจัย พบว่า คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยระดับปริญญาตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีความคิดเห็นโดยสรุปจากแบบสอบถามทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ย 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.06 ประเด็นสมรรถนะภาคปฏิบัติ (Practical Competency) มีระดับความคิดเห็นที่ระดับ “มาก” ค่าเฉลี่ย 4.27 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.16 รองลงมา เป็นประเด็นสมรรถนะภาคทฤษฎี (Theoretical Competency) มีค่าเฉลี่ย 4.07 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.07 และประเด็นสมรรถนะภาคคุณลักษณะ (Attributes Competency) มีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.95 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.05 สรุปจากการสนทนากลุ่มโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 6.50 ร้อยละ 65.00 โดยประเด็นสมรรถนะภาคปฏิบัติ (Practical Competency) มีค่าความถี่สูงสุดที่ 9.50 รองลงมา เป็นประเด็นสมรรถนะภาคคุณลักษณะ (Attributes Competency) มีค่าความถี่สูงสุดที่ 6.00 ร้อยละ 60.00 และประเด็นสมรรถนะภาคทฤษฎี (Theoretical Competency) มีระดับความถี่ 4.00 ร้อยละ 40.00

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยนำข้อมูลจากการศึกษาและวิเคราะห์ในระยะที่ 1 มาสังเคราะห์พัฒนาเป็นองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน 5 ส่วน คือ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล ส่วนรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมี 5 ขั้นตอน คือ 1) สร้างแรงบันดาลใจ 2) ห้องครัวรวมของความรู้ 3) นำสู่ประสบการณ์เฉพาะ 4) เจาะประเมินให้ครบถ้วน 5) ทวนผลการเรียนรู้

ระยะที่ 3 การทดลองประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลังนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผลการทดสอบระหว่างเรียน (Efficiency of Process: E₁) มีประสิทธิผลที่ 86.10 และผลการทดสอบหลังเรียน (Efficiency of Product: E₂)

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

มีประสิทธิผลที่ 87.33 ค่า $t\text{-test} = 47.49$ เมื่อเปรียบเทียบผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 สรุปประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

รายการ	ประสิทธิผล	t-test	Sig
การทดสอบระหว่างเรียน (E_1)	86.10		
การทดสอบหลังเรียน (E_2)	87.33	47.49	0.000*

*ระดับสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 4 สรุปสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดิชาศึกษาทั่วไป

สมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับสมรรถนะ
สมรรถนะภาคทฤษฎี	3.81	0.63	มาก
สมรรถนะภาคปฏิบัติ	3.60	0.53	มาก
สมรรถนะภาคคุณลักษณะ	3.41	0.66	ปานกลาง
สรุป	3.61	0.63	มาก

จากการสรุปสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดิชาศึกษาทั่วไป ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี แบ่งออกเป็น 3 ด้าน พบว่า สมรรถนะภาคทฤษฎี (Theoretical Competency) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 สมรรถนะภาคปฏิบัติ (Practical Competency) อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.60 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 และสมรรถนะภาคคุณลักษณะ (Attributes Competency) อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63

ระยะที่ 4 พัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนฉบับสมบูรณ์

รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ฉบับสมบูรณ์ โดยนำข้อมูลจากการศึกษาและวิเคราะห์ในระยที่ 3 มาสังเคราะห์พัฒนาเป็นเอกสารคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งเอกสารประกอบด้วย 1) บทนำ 2) หลักการ 3) วัตถุประสงค์ 4) สารการเรียนรู้ 5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล 7) บรรณานุกรม และ 8) ภาคผนวก

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยวิเคราะห์องค์ประกอบ 2 ส่วน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนด้านหลักการ วัตถุประสงค์ สารการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล

สรุปผลจากแบบสอบถามทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.29) และสรุปจากการสนทนากลุ่มทุกประเด็น มีค่าความถี่ 7.66 ร้อยละ 76.64 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี (2554) กล่าวว่า “รูปแบบการเรียนการสอน คือ สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอนที่อาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้าไปช่วยทำให้สภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ” องค์ประกอบของสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดิชาศึกษาทั่วไป ที่สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิด 3 ภาค คือ สมรรถนะภาคทฤษฎี (Theoretical Competency) สมรรถนะภาคปฏิบัติ (Practical Competency) และสมรรถนะภาคคุณลักษณะ (Attributes Competency) โดยสมรรถนะนี้สังเคราะห์มาจากแนวคิดของ McClelland (1973) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่ดีของบุคคล (Excellent Performer) เกี่ยวกับระดับ

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

ทักษะ ความรู้ และความสามารถ จะเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการพัฒนาความสามารถของบุคคล ซึ่งกระบวนการนี้จะกลายเป็นทางเลือกหนึ่งในการวัดระดับความสามารถทางเชาว์ปัญญาหรือไอคิวได้ โดยจะต้องกระตุ้นให้ผู้ถูกพัฒนาแสดงออกทางพฤติกรรมให้เห็นถึงสมรรถนะหรือระดับความสามารถที่ยังซ่อนเร้นอยู่ในตัวบุคคล ตามทฤษฎีรูปแบบภูเขาน้ำแข็ง (Iceberg Model) ที่มีส่วนยอดโผล่พ้นน้ำมาให้เห็นเพียงเล็กน้อย และส่วนใหญ่ที่เป็นฐานจะจมอยู่ใต้น้ำไม่สามารถมองเห็นได้ สรุปความคิดเห็นของคณาจารย์ผู้สอนภาษาไทยระดับปริญญาตรี และผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป มีความคิดเห็นจากแบบสอบถามทุกประเด็นอยู่ในระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ยที่ 4.08 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.06 สรุปจากการสนทนากลุ่มมีค่าความถี่ทุกประเด็นที่ 6.50 ร้อยละ 65.00 ซึ่งเป็นความคิดเห็นที่เห็นด้วยทุกประเด็นเกินครึ่งของจำนวนผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี จากผลการทดสอบระหว่างเรียน (E_1) และผลการทดสอบหลังเรียน (E_2) ได้ประสิทธิผลตามเกณฑ์มาตรฐาน E_1/E_2 อยู่ที่ 86.10/87.33 โดยมีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ที่ 85/85 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2556) ได้กล่าวถึงความหมายของเกณฑ์ประสิทธิภาพไว้ว่า “ระดับประสิทธิภาพของสื่อหรือชุดการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นระดับที่ผู้ผลิตสื่อหรือชุดการสอนจะพึงพอใจ หากสื่อหรือชุดการสอนมีประสิทธิภาพถึงระดับแล้ว สื่อหรือชุดการสอนนั้นมีคุณค่าที่จะนำไปสอนนักเรียน และคุ้มค่าแก่การลงทุนผลิตออกมาเป็นจำนวนมาก” เมื่อนำผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาเปรียบเทียบกันได้ค่า t -test = 47.49 และผลการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี สรุปสมรรถนะโดยรวมอยู่ที่ระดับ “มาก” มีค่าเฉลี่ย 3.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 จากนิยามว่า “สามารถแสดงพฤติกรรมให้เห็นประจักษ์ถึงความพยายามในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ด้วยการกำหนดเป้าหมาย วางแผนการดำเนินงาน และสามารถต่อยอดผลงานนั้นให้มีความโดดเด่นได้อย่างสร้างสรรค์” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปิยสุตา ขัตติยะวรา (2545) กล่าวถึงระดับของสมรรถนะว่า เป็นคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่เป็นพฤติกรรมหรือการกระทำที่บุคคลจะต้องมี เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานที่รับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสบความสำเร็จตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ เมื่อพิจารณาโดยแยกออกตามประเภทของสมรรถนะภาคทฤษฎีกับสมรรถนะภาคคุณลักษณะ จะเห็นว่า สมรรถนะภาคปฏิบัติจะอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.81, 3.60) ในขณะที่สมรรถนะภาคคุณลักษณะจะอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.41) ทั้งนี้เป็นเพราะสมรรถนะภาคทฤษฎีและสมรรถนะภาคปฏิบัติได้ใช้วิธีวัดและประเมินผลคล้ายและสัมพันธ์กัน และที่สำคัญก็คือการวัดและประเมินผลภาคทฤษฎีที่เป็นความรู้ความเข้าใจที่จะนำไปสู่ภาคปฏิบัติด้วยลงมือทำนั้นจะมีความเป็นรูปธรรมสูง แต่การวัดและประเมินผลสมรรถนะภาคคุณลักษณะมีความเป็นนามธรรมสูง ต่างจากสมรรถนะทั้งสองภาคดังกล่าว การจะวัดและประเมินผลสิ่งที่เป็นนามธรรมที่อยู่ในจิตใจและความรู้สึกของผู้ถูกประเมิน เช่นนี้จึงจำเป็นต้องใช้ดุลพินิจหรือวิจารณญาณของผู้ประเมินอย่างเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่ง ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2562) ได้สรุปปัญหาในการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาศึกษาทั่วไปว่า ธรรมชาติของวิชาศึกษาทั่วไปเป็นวิชาที่มีความเป็นนามธรรมสูง โดยมุ่งเสริมสร้างคุณลักษณะอันเป็นนิสัยและค่านิยมของผู้เรียนมากกว่าทฤษฎีที่เป็นเรื่องของความรู้ความจำ ดังนั้น การวัดและประเมินผลในงานวิจัยนี้จึงได้ใช้วิธีการประเมินอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้เรียนเอง เพื่อนร่วมเรียนและผู้สอน ทำการประเมินร่วมกันอย่างต่อเนื่อง

ผลจากการวิจัยนี้ สามารถนำไปประยุกต์เป็นแนวทางจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการสื่อสารภาษาไทย หมวดวิชาศึกษาทั่วไป รายวิชาการใช้ภาษาไทยเชิงสร้างสรรค์อีกแนวทางหนึ่ง คณาจารย์ผู้สนใจสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนนี้ไปปรับใช้กับรายวิชาภาษาไทยที่เน้นทักษะเฉพาะได้ตามความเหมาะสม นอกจากนั้นยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน สำหรับพัฒนาสมรรถนะต่างๆ ตามวัตถุประสงค์และบริบทของรายวิชาอื่นๆ นอกจากรายวิชาภาษาไทยได้ตามความเหมาะสม

ปีที่ 12 ฉบับที่ 1 (มกราคม - มิถุนายน 2566)

เอกสารอ้างอิง

เกตุณี จุฬาวิจิตร. (2542). *การสื่อสารเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น*. นครปฐม: สถาบันราชภัฏนครปฐม.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), 7-20.

ชัยฤทธิ์ โพธิสุวรรณ. (2544). *การศึกษาผู้ใหญ่: ปรัชญาตะวันตกและการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณรงค์วิทย์ แสนทอง. (2550). *มารู้จัก Competency กันเถอะ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัท เอช อาร์ เซ็นเตอร์ จำกัด.

ทิตนา แวมมณี. (2554). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อจัดกระบวนการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยุทธ์ ปยุตโต. (2552). *การศึกษาทั่วไปเพื่อพัฒนามนุษย์*. กรุงเทพฯ: ศูนย์บริหารจัดการวิชาศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ปิยสุดา ขัตติยะวรา. (2545). *การกำหนดขีดความสามารถของนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ในด้านผลประโยชน์และสวัสดิการ: กรณีศึกษานาคารพาณิชย์ไทย*. การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พรพร โยธางษ์. (2561). ผลสัมฤทธิ์จากการเรียนแบบห้องเรียนกลับด้านร่วมกับการสอนแบบบรรยายในวิชาการจัดการฟาร์ม ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาการจัดการเทคโนโลยีฟาร์ม. *วารสารปัญญาวัฒน์*, 10 (ฉบับพิเศษ), 252-261.

ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2562). *กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2550). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สวนดุสิตโพล. (2561). *ประชาชนคิดอย่างไร? กับ การใช้ภาษาไทย ณ วันนี้*. สืบค้นจาก www.ryt9.com/s/sdp/2863691.

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2559). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ. 2560-2564)*. สืบค้นจาก www.rmotto.ac.th/newspost/attachment/TR3332_235443.pdf.

สำลี รักสุทธี. (2546). *คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่ของ ก.ค. บูรณาการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผลที่เกิดกับผู้เรียน*. กรุงเทพฯ: เพิ่มทรัพย์การพิมพ์.

Anderson, L., & Krathwohl, D. (2001). *A Taxonomy for Learning Teaching and Assessing a Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objective*. New York: Addison-Wesley Longman, Inc.

McClelland, D. (1973). Testing for Competence Rather Than for "Intelligence". *American Psychologist*, 28(1), 1-14.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any

product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2023 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).